Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De commissarissen van de Koning, de gedeputeerde staten, de provinciale staten, de commissieleden, de griffier van de staten en het hoofd van de personeelsafdeling

Directie Arbeidszaken Publieke Sector
Afdeling Politieke Ambtsdragers

Turfmarkt 147
's-Gravenhage
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

Contactpersoon
Marc Nommensen

T 070-4266426

Datum
27 juni 2014

Kenmerk
2014-0000324667

circulaire

Onderwerp	Besluit Harmonisatie en modernisering rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
Doelstelling	Informatie over beleid
Juridische grondslag	Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning, Rechtspositiebesluit gedeputeerden, Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden, Regeling rechtspositie commissarissen van de Koning
Relaties met andere circulaires	-
Ingangsdatum	1 juli 2014
Geldig tot	Tot nader bericht

1. Inleiding

Op initiatief van het ministerie van BZK zijn alle negen rechtsposities doorgelicht die betrekking hebben op de voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers in de provincies, gemeenten en waterschappen. Doel was deze zowel te harmoniseren als te moderniseren. Dit is opgepakt in nauwe samenwerking met vertegenwoordigers van de koepels (IPO, VNG en Unie van Waterschappen) en van de negen beroepsgroepen. Het past in het gezamenlijk streven om te komen tot een adequate, duidelijke en evenwichtige rechtspositie voor de decentrale politieke ambtsdragers.

Harmonisatie is bereikt door voor vergelijkbare decentrale politieke ambtsdragers vergelijkbare artikelen op te nemen. Verschillen zijn weggenomen die enkel historisch zijn te verklaren of die intussen achterhaald blijken te zijn. Vervolgens is bezien, en dat is het streven naar modernisering geweest, of de desbetreffende voorziening nog adequaat was met het oog op het functioneren van de politieke ambtsdrager in de huidige tijd.

Uit een inventarisatie van het ministerie en op basis van signalen uit de praktijk is gebleken van een baaierd aan onderwerpen welke geharmoniseerd en gemoderniseerd zou kunnen worden: van groot tot klein, van urgente reparaties van omissies tot redactionele punten. In overleg met genoemde koepels en beroepsgroepen zijn prioriteiten gesteld in welke volgorde de onderwerpen zouden moeten worden opgepakt. De eerste tranche is gepubliceerd bij besluit van 21 juni 2013 (Staatsblad 2013,222). Door publicatie op 27 juni 2014 (Staatsblad 2014/230) van het besluit van 20 juni 2014 is nu de tweede tranche afgerond. In dit kader

moest ook de Regeling rechtspositie commissarissen van de Koning worden aangepast (Staatscourant 2014, 18059).

In deze circulaire wordt aangegeven wat deze harmonisering en modernisering betekenen voor de aanspraken van commissarissen, gedeputeerden en statenleden. Deze circulaire begint in §2 met een opsomming van de aanspraken die zijn geïntroduceerd of aangepast. In §3 wordt een toelichting gegeven op de gehanteerde uitgangspunten. Daarna volgt een toelichting per aanspraak.

Voor eventuele vragen of nadere informatie wordt in §19 gewezen op het contactadres en de website van de afdeling Politieke Ambtsdragers van het ministerie.

2. Overzicht nieuwe aanspraken

Voor alle politieke ambtsdragers
- Verbreding doelgroep en verduidelijking voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval (§5).
- Verbreding doelgroep en verduidelijking vergoeding van scholingskosten (§6)
- Introductie grondslag vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen) (§7).

Specifiek voor de commissarissen van de Koning
- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij neveninkomsten aan de huidige praktijk, terwijl die plicht materieel gehandhaafd blijft. (§8).
- Schrappen tegemoetkoming in kosten privételefoon commissaris (§9).
- Vergoeding voor overige ambtskosten wordt aangemerkt als eindheffingsbestanddeel (§10).
- Schadeloosstelling terugroeping wegens dringende redenen van dienstbelang (§11).
- Harmonisering regeling waarnemend commissarissen van de Koning met die voor waarnemend burgemeesters met terugwerkende kracht tot 15 september 2013 (§12).

Specifiek voor de gedeputeerden
- Vaststelling van de hoogte van de onkostenvergoeding op niet alleen een vast, maar ook een geharmoniseerd bedrag (§4).
- Aanpassing van de tekst van de verrekeningsplicht bij nevenfuncties aan de huidige praktijk, terwijl die plicht materieel gehandhaafd blijft. (§8).
- Introductie grondslag vergoeding contributie beroepsverenigingen (§13).

Specifiek voor de statenleden
- Schrappen bevoegdheid volksvertegenwoordigers om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken (§3).
- Vaststelling van de hoogte van de onkostenvergoeding op niet alleen een vast, maar ook een geharmoniseerd bedrag (§4).
- Introductie grondslag vergoeding contributie beroepsverenigingen (§13).
- Voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden van statenleden met sociale zekerheidsuitkering (§14).
- Aanpassing indexatie tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering (§15)
- Schrappen bepaling kinderopvang (§16).

In §17 wordt nog ingegaan op een aantal aspecten met betrekking tot de werkkostenregeling.

Wat betreft de Vervangingsregeling zieke gedeputeerden was er aanleiding tot een rectificatie in de regelgeving (§18). Dit is al aangekondigd in de circulaire van 15 juli 2013, kenmerk 2013-0000395195, te weten in paragraaf 5.

3. Uitgangspunten

Een bijzonder aspect van deze harmonisering en modernisering is dat het bestuurlijk wenselijk is om in de rechtspositiebesluiten zoveel mogelijk verplichtend vast te stellen wat de voorwaarden zijn voor toekenning aan de decentrale politieke ambtsdragers van de vergoedingen, tegemoetkomingen of rechtspositionele voorzieningen. Het doel daarvan is om te voorkomen dat de toekenning of de voorzieningen als zodanig onderwerp worden van onderhandelingen of politieke discussie. Hierdoor ontstaat zekerheid voor betrokkene over de vergoeding.

Om deze reden zijn de bedragen van de bezoldiging/vergoeding voor de werkzaamheden, de onkostenvergoeding, de tegemoetkoming in de kosten van de ziektekostenverzekering en de vergoeding van de contributie van de beroepsverenigingen vastgesteld op een vast bedrag.
Daarnaast is een aantal "kan"-bepalingen in de rechtspositiebesluiten omgezet in verplichtende bepalingen. Dit betreft bij voorbeeld de bepalingen voor statenleden rondom de samenloop met sociale zekerheidsuitkeringen en de vergoedingen voor statenleden die lid zijn van vertrouwens-, rekenkamer- en onderzoekscommissies.

Voor de commissieleden die geen lid zijn van provinciale staten, gold dat een vergoeding kon worden toegekend tot een bepaald maximumbedrag voor het bijwonen van de vergaderingen van de commissie. Gelet op het eerder genoemde doel om de vergoedingen zo veel mogelijk vast te stellen op een vast bedrag, is nu dit maximumbedrag vastgesteld op een vast bedrag. Tevens zijn het artikel betreffende de ICT-voorzieningen en dat betreffende de compensatie van de eventueel toegepaste kortingen op grond van werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, van overeenkomstige toepassing verklaard. Een verordening is niet meer nodig.

Voor de gedeputeerde en het statenlid is de bezoldiging onderscheidenlijk de vergoeding voor de werkzaamheden geharmoniseerd op een vast bedrag per maand. De statenleden vormden de enige beroepsgroep waarvan het salaris was geformuleerd als een jaarbedrag. Voor de gedeputeerde werd verwezen naar het bezoldigingsbesluit van de rijksambtenaren. Het is echter gewenst dat een rechtspositiebesluit van een politieke ambtsdrager zo veel mogelijk zelfstandig leesbaar is. Ook wordt zo benadrukt dat het hier om politieke ambten gaat, niet om ambtelijke functies.
Voor de hoogte van de bezoldiging onderscheidenlijk de vergoeding voor de werkzaamheden maakt deze aanpassing niets uit.

Wat betreft de bezoldiging van de gedeputeerde is daarbij geëxpliciteerd dat de indexering van de bezoldiging van de gedeputeerde gekoppeld blijft aan de cao-Rijk. Tot dit besluit verliep deze indexering automatisch via de indexering van het schaalbedrag van de rijksambtenaren. Die koppeling aan de cao-Rijk is overigens conform de indexatiebepalingen van de commissarissen, burgemeesters, wethouders, voorzitters en leden van het dagelijks bestuur van een waterschap.

Een andere consequentie van dit uitgangspunt om de bedragen zo veel mogelijk te bepalen op een vast bedrag, is dat de bevoegdheid van provinciale staten is geschrapt om in de hoogte van de vergoeding voor de werkzaamheden van statenleden bij verordening tot ten hoogste 20% naar beneden af te wijken.

Artikel 4 van het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden is daarentegen wel gehandhaafd. Op grond van dit artikel kan bij verordening worden bepaald dat ten hoogste 20% van de vergoeding wordt uitgekeerd, berekend naar het aantal bijgewoonde vergaderingen. In principe ontvangen de statenleden een vaste, op het rechtspositiebesluit gebaseerde vergoeding voor de werkzaamheden, maar dit artikel geeft de provincie de mogelijkheid om de statenleden gedeeltelijk te vergoeden conform het vroeger geldende systeem, te weten via een presentiegeld. Dit artikel kan ook worden benut bij statenleden die wel zijn gekozen, maar die niet of nauwelijks aanwezig zijn bij de vergaderingen van provinciale staten.

4. Onkostenvergoeding[1]

Een combinatie van harmonisering en modernisering is de nieuwe aanpak van de forfaitaire onkostenvergoedingen. In tegenstelling tot de vroegere differentiatie tussen de verschillende decentrale overheden, en wat betreft de raadsleden ook tussen gemeenten van verschillende grootte, geldt nu per beroepsgroep een onkostenvergoeding ter hoogte van een bepaald vast bedrag. Verder zijn deze vaste bedragen per categorie ambtsdragers (voorzitters, dagelijks bestuurders en volksvertegenwoordigers) geharmoniseerd tot één bedrag[2].

Achtergrond bij dit laatste is de overweging dat het bij vergelijkbare functies (voorzitters, dagelijks bestuurders, volksvertegenwoordigers) veelal om dezelfde kostencomponenten gaat. Een krantenabonnement is bij voorbeeld overal in Nederland even duur. Bovendien blijken de onkostensoorten waarvoor de vergoeding is bedoeld, vrij snel te wisselen qua grootte en belang. Dit laat overigens onverlet dat voor de onkostenvergoeding van gedeputeerden blijft gelden dat deze wordt toegekend naar rato van de tijdsbestedingsnorm.
Er is niet gekozen voor één vast bedrag voor alle beroepsgroepen. Daarvoor verschillen de kostencomponenten teveel tussen de categorieën functies. Zo hebben voorzitters en dagelijks bestuurders meer representatiekosten dan volksvertegenwoordigers.

De enige uitzondering hier is de commissaris. De onkostenvergoeding van deze functionaris wordt niet gewijzigd. De commissaris is op dit vlak namelijk niet vergelijkbaar met de burgemeesters en waterschapsvoorzitters omdat de commissaris een Rijksorgaan is. Op basis van de ambtsinstructie moeten commissarissen uit dien hoofde meer en andere representatieve taken vervullen dan genoemde andere voorzitters en dat leidt dus ook tot meer kosten. Als Rijksorgaan legt de commissaris ook niet verantwoording af aan provinciale staten, maar aan de

[1] Hoewel er verschillen zijn tussen de begrippen "onkostenvergoeding" en "ambtstoelage" wordt hier verder gesproken van "onkostenvergoeding". Daarmee wordt gedoeld op een forfaitair maandelijks bedrag voor voorzieningen die niet zijn aan te merken als bedrijfsvoerings- of bestuurskosten, en die niet zuiver functioneel zijn noch zuiver privé. Het gaat hier dus niet om zaken als reiskostenvergoedingen.

[2] Voor andere aspecten met betrekking tot onkostenvergoedingen, zoals wat voor soort kosten hiervan betaald moeten worden, wordt hier kortheidshalve verwezen naar de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen, tweede druk; in het bijzonder hoofdstuk 5.

minister van BZK.

Voor de gedeputeerden wordt de onkostenvergoeding (prijspeil 2014) €345 netto per maand en voor de statenleden €165.

5. Voorzieningen in verband met ziekte en andere schade als gevolg van een dienstongeval

Een ongeval dat plaatsvindt tijdens de uitoefening van de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, kan elke politieke ambtsdrager overkomen. Bij voorbeeld tijdens een werkbezoek. Tot op heden was dit echter verschillend geregeld en voor een aantal beroepsgroepen helemaal niet. Op dit punt is niet alleen geharmoniseerd maar ook gemoderniseerd.

Voor alle beroepsgroepen is nu omschreven wat een ziekte is die in overwegende mate haar oorzaak vindt in de uitoefening van de aan het ambt verbonden werkzaamheden, wat een dienstongeval is en welke schade daarvan voor vergoeding in aanmerking komt. Kort gezegd, kan alle schade worden vergoed waarvan een causaal verband kan worden aangetoond met tijdens de uitoefening van de functie verbonden werkzaamheden, tenzij er sprake is van eigen schuld. De bepaling om welke schade het in het concrete geval gaat bij provinciale politieke ambtsdragers, is een bevoegdheid van gedeputeerde staten.

De politieke ambtsdrager moet zijn getroffen uit hoofde van zijn functie. Dat kan dus ook zijn als een politieke ambtsdrager qualitate qua participeert in een vorm van indirecte democratie. Een voorbeeld daarvan is deelname aan een gemeenschappelijke regeling.

Bij commissarissen en gedeputeerden zal het eenvoudiger zijn om aan te tonen dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" dan voor statenleden. Doordat het statenlid zelf bepaalt hoe hij of zij die taak opvat, kunnen daar eerder zakelijk en privé door elkaar lopen.
Indicaties dat er sprake is van "aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden" zijn bij voorbeeld dat er een besluit is van provinciale staten, een uitnodiging op basis van de functie van politieke ambtsdrager, of een door de griffie georganiseerde activiteit. Wanneer ambtsdragers ambtshalve naar het buitenland gaan, zal er altijd sprake zijn van een uitnodiging en/of een besluit van provinciale staten, dus kan betrokkene in voorkomend geval aanspraak maken op deze voorziening. De "dekking" van de rechtspositionele voorziening ziet natuurlijk uitsluitend op het zakelijke gedeelte van de reis.

Vanwege de grote verscheidenheid aan situaties die kan optreden, is in het derde lid een hardheidsclausule opgenomen. Gedeputeerde staten hebben de bevoegdheid om in bijzondere gevallen te beoordelen of de schade in een individuele situatie toch moet worden aangemerkt als voortvloeiend uit de functie van politieke ambtsdrager. Dit, op grond van de redelijkheid en billijkheid en gehoord de vergadering van de fractievoorzitters van alle in provinciale staten vertegenwoordigde politieke groeperingen. Daarmee is de genomen beslissing ook politiek afgedekt.

Het gaat bij deze schadevergoeding om het vergoeden van kosten; niet om het dekken van eventueel weggevallen inkomen voortvloeiend uit het ambt of uit de eventuele hoofdfunctie. Ingeval er ook een aanspraak op voorzieningen bestaat uit

een andere bron/met een andere grondslag (zoals een uitkering van een ongevallenverzekering) moet bij de vergoeding van de kosten hiermee rekening worden gehouden. Dit is bedoeld met de zinsnede "voor zover deze kosten ten laste van de politieke ambtsdrager blijven".

Ook een gewezen politieke ambtsdrager kan aanspraak maken op een vergoeding van de schade als gevolg van een dienstongeval. Een schade hoeft zich namelijk niet direct te openbaren; dat kan ook na het aftreden plaatsvinden. Het vereiste van een niet-verwijtbaar, causaal verband met de aan de functie van politieke ambtsdrager verbonden werkzaamheden, geldt onverkort.

6. Scholing

De scholingsbepalingen waren divers geregeld. Nu is voor alle decentrale politieke ambtsdragers expliciet bepaald dat de kosten van niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing, zoals deelname aan congressen en opleidingen, ten laste worden gebracht van het bestuursorgaan. Deze kosten hoeven door de politieke ambtsdrager dus niet voor eigen rekening te worden genomen of te worden betaald uit de onkostenvergoeding. Overigens kunnen de bestuursorganen ook zelf dit soort scholing (laten) verzorgen. Ook deze kosten komen dan ten laste van het bestuursorgaan.

Die niet-partijpolitiek georiënteerde functionele scholing kan zowel gericht zijn op het persoonlijk functioneren in het ambt als een loopbaangerichte opleiding zijn. Scholing is functiegericht als zij beoogt de voor de functie benodigde vakkennis en vaardigheden te verwerven dan wel actueel te houden. Via loopbaangerichte opleidingen kunnen betrokkenen bij voorbeeld reflecteren op hun persoonlijke kwaliteiten en motieven. Ook kunnen zij exploreren welke mogelijkheden er zijn om hun loopbaanambities te realiseren.

Onder deze scholingskosten worden verstaan de cursus- en lesgelden, de kosten van het studiemateriaal, examen- en diplomakosten en de aanschafkosten van verplicht gesteld studiemateriaal, alsmede reis- en verblijfkosten in het kader van de opleiding.

De aanspraak is vastgelegd, maar er is ruimte voor lokale accenten. Het kader waaraan de scholingsaanvragen worden getoetst in verband met de verdere professionalisering van de desbetreffende functie kan worden opgenomen in een scholingsplan. Hierin kunnen procedures worden opgenomen alsook regels over de hoogte van de tegemoetkoming. Dit is voor statenleden een discretionaire bevoegdheid van provinciale staten, voor commissarissen en gedeputeerden is dit een bevoegdheid van gedeputeerde staten.

7. Vergoeding veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers (Stelsel bewaken en beveiligen)

Helaas kunnen alle politieke ambtsdragers te maken krijgen met bedreigingen en geweld. Hiervoor geldt het zogenaamde Stelsel bewaken en beveiligen zoals toegelicht in brieven aan de Tweede Kamer (zoals Kamerstukken II, 28 684, nr. 297 (13 januari 2011)). In dat Stelsel wordt onderscheid gemaakt tussen de verantwoordelijkheid van betrokkene zelf voor de eigen beveiliging (deugdelijk hang- en sluitwerk), de verantwoordelijkheid van de werkgever (in dit geval de provincie) en die van de Rijksoverheid. Bij deze laatste verantwoordelijkheid moet gedacht worden aan politie-inzet en dergelijke.

Uit de praktijk kwam het verzoek om te verduidelijken waar de verantwoordelijkheden liggen, mede gezien de kostenverdeling, indien het politieke ambtsdragers betreft. Daarom is er nu in alle rechtspositiebesluiten uitdrukkelijk bepaald dat het bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten.
Wat betreft de werklocatie treft de provincie al uit hoofde van goed werkgeverschap basisbeveiligingsmaatregelen (zoals toegangscontrole, alarmeringen, protocollen bij incidenten). Afhankelijk van de kwetsbaarheid van de werklocatie of van omstandigheden in de privésfeer van de ambtsdrager kan echter worden voorzien in aanvullende maatregelen (zoals folie tegen de ruiten, persoonlijke alarmering, camera's of het veilig vervoer van en naar de woon- en werkplek). Deze kunnen zowel preventief worden getroffen als naar aanleiding van een aangifte of melding.

De bepaling welke instrumenten in het individuele geval daadwerkelijk nodig zijn, gebeurt in principe op basis van een dreigingsanalyse. Deze analyse kan bij voorbeeld worden uitgevoerd door de politie, maar ook door de provincie zelf.

Ondanks dat er bij politieke ambtsdragers in wezen geen sprake is van een dienstverhouding met de provincie, wordt de provincie in dit kader gezien als werkgever. De uitvoering en bekostiging van alle rechtspositionele zaken en voorzieningen berusten geheel bij de provincie. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de provincie en door de provincie geregeld wordt. Op Rijksniveau is dit op dezelfde manier geregeld: bij de bewindspersonen wordt voor dit soort kosten het departement aangemerkt als werkgever.

8. Verrekeningsplicht bij neveninkomsten

Sinds 10 maart 2010 kennen de fulltime politieke ambtsdragers tijdens de ambtsvervulling bij de decentrale overheden de plicht tot verrekening van hun neveninkomsten. Het gaat wat betreft de provincies om de commissarissen en gedeputeerden. Deze verrekenplicht geldt niet voor waarnemend commissarissen, gedeputeerden met een tijdsbestedingsnorm van minder dan 100% of statenleden. Ook kan er sprake zijn van overgangsrecht.

Op grond van de Provinciewet vindt de verrekening plaats conform artikel 3 Wet Schadeloosstelling leden Tweede Kamer. Aanvankelijk was in alle rechtspositiebesluiten van de decentrale politieke ambtsdragers het voor de Tweede Kamerleden geldende systeem overgenomen. In 2012 is echter geconstateerd dat een onverkorte toepassing van de uitvoeringsregels in de praktijk te bewerkelijk is en dat de opgave in principe eenmalig en na afloop van het jaar wordt gedaan. Dit is ook aan de doelgroep bekend gesteld. De huidige wijziging van de rechtspositiebesluiten is de codificatie van deze beleidsbeslissing. De verrekeningsplicht is dus materieel gehandhaafd, maar de tekst is aangepast aan de praktijk sinds 2010.

Overigens is wel mogelijk gemaakt dat betrokkene zelf een verzoek doet om zijn of haar neveninkomsten in enig jaar alvast te laten korten op de bezoldiging. Een reden voor een dergelijk verzoek kan bij voorbeeld zijn om een groot bedrag aan terugvordering te voorkomen. Het gaat hierbij naar verwachting om een klein aantal personen. Daarmee zal de administratieve belasting navenant gering zijn. Deze mogelijkheid is opgenomen in het tweede lid.

Tevens is ingegaan op een wens uit de praktijk om expliciet te regelen dat terugbetaling in termijnen mogelijk is. Dit is mogelijk gemaakt in het zevende lid.

Vooral ingeval van winst uit onderneming is het vaak niet mogelijk voor de politieke ambtsdrager om binnen de gestelde termijn de gegevens te genereren. Daarom is het in het vijfde lid mogelijk gemaakt dat betrokkene dit kan melden en aangeeft wanneer hij of zij daartoe wel in staat denkt te zijn. De termijn waarop gegevens beschikbaar komen, blijkt in de praktijk namelijk erg divers. De politieke ambtsdrager heeft het beste inzicht in wat een redelijke termijn is voor de aanlevering.

De maximale korting van 35% van de bezoldiging, bedoeld in het zesde lid, is een uitvloeisel van de verrekensystematiek van artikel 3 van de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer.

Het is niet meer nodig geacht om expliciet te formuleren dat de verrekenplicht niet geldt voor gedeputeerden die in deeltijd hun functie vervullen. Deze uitzondering is namelijk geregeld in artikel 43, achtste lid, van de Provinciewet.

In voorkomend geval vindt de feitelijke verrekening met de bezoldiging plaats door de provincie waar de politieke ambtsdrager werkzaam is (geweest). De provincie is namelijk verantwoordelijk voor de toepassing van de verrekenplicht. De minister van BZK, of een door hem aangewezen instantie, deelt gedeputeerde staten het bedrag van de verrekening mee. Het ministerie heeft voor het proces van de verrekeningsplicht een webapplicatie laten ontwikkelen.

9. Schrappen tegemoetkoming in kosten privételefoon commissaris

Aan de commissaris kon op aanvraag ten laste van de provincie een tegemoetkoming in de kosten worden verleend van €12 in de maand voor zover de commissaris voor de uitoefening van het ambt gebruik maakt van de privételefoon. Deze bepaling is geschrapt omdat in de praktijk alle commissarissen een mobiele telefoon ter beschikking wordt gesteld door de provincie. Hierdoor wordt de privételefoon voor de uitoefening van het ambt nauwelijks nog gebruikt. Ook is relevant dat een mobiele telefoon fiscaal al als zakelijk gebruik wordt gezien als hier voor 10% zakelijk mee wordt gebeld.

10. Vergoeding voor overige ambtskosten commissaris wordt eindheffingsbestanddeel

De onkostenvergoeding van de commissaris bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds de ambtstoelage en anderzijds een vergoeding voor overige ambtskosten. Een individuele commissaris moet de gemaakte kosten voor onderdeel a, de ambtstoelage, aan de belastinginspecteur aannemelijk kunnen maken, wil deze onbelast (netto) kunnen worden verstrekt. Dat is de situatie onder het oude fiscale recht.
Intussen kunnen bestuursorganen er voor kiezen om over te gaan naar de werkkostenregeling. Per 2015 gaat deze sowieso voor alle bestuursorganen gelden. Als de provincie al is overgegaan op de werkkostenregeling kunnen beide onderdelen van de onkostenvergoeding netto uitbetaald worden. Pas onlangs is naar voren gekomen dat onderdeel b, de vergoeding voor overige ambtskosten, wel al in het rechtspositiebesluit was aangewezen als eindheffingbestanddeel maar onderdeel a nog niet. Hierbij is deze omissie ongedaan gemaakt door ook onderdeel a aan te

wijzen als eindheffingsbestanddeel.

11. Schadeloosstelling terugroeping wegens dringende redenen van dienstbelang

Artikel 16 van het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning gaf de minister van BZK de mogelijkheid een schadeloosstelling ten laste van de provincie toe te kennen als de minister hem of haar had teruggeroepen wegens dringende redenen van dienstbelang. Uit signalen uit de praktijk bleek dat de commissarissen in voorkomend geval vaak niet die terugroeping afwachtten, maar al zelf, gezien de ernst van de situatie in die provincie, de beslissing namen om terug te keren; met alle kosten van dien. In dat soort situaties was de mogelijkheid van schadeloosstelling vaak een politiek punt.

Nu is de zaak omgedraaid: niet meer is bepalend of de minister terugroept, maar of er sprake is van een zodanig ernstige situatie dat een snelle terugkeer van de commissaris bestuurlijk gewenst is. Is dat het geval en heeft betrokkene schade geleden door deze plotselinge terugkeer vanuit het buitenland, dan is dat grond voor een schadeloosstelling.
Daartoe is wel een toets, zij het een marginale, nodig van een objectieve derde. Vandaar dat nu van de commissaris wordt gevraagd om voor genoemde marginale toets contact op te nemen met de minister alvorens hij of zij ingeval van een crisissituatie voortijdig terugkeert, en de eventuele daardoor geleden schade ten laste brengt van de provincie.
Indien de minister dat voornemen redelijk acht, is er geen discretionaire bevoegdheid voor de provincie over de vraag óf de schade daarvan vergoed moet worden. Gedeputeerde staten zijn belast met de vaststelling van de hoogte van die schadeloosstelling.

Een dringende redenen van dienstbelang betekent dat het moet gaan om crisissituaties. Dat kunnen zowel calamiteiten zijn als politieke situaties.

De schadeloosstelling betreft de extra kosten die de commissaris zelf en zijn of haar gezin moeten maken als gevolg van deze plotselinge terugkeer van de commissaris uit het buitenland.

12. Harmonisering regeling waarnemend commissarissen van de Koning met die voor waarnemend burgemeesters met terugwerkende kracht tot 15 september 2013

De rechtspositie ingeval van waarneming van commissarissen week op onderdelen af van de rechtspositie van waarnemend burgemeesters. Die van de waarnemend burgemeesters is completer. Daarom is ervoor gekozen om artikel 5, tweede lid, van het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning aan te passen conform de regeling voor waarnemend burgemeesters.

De waarnemend commissaris is volwaardig commissaris en zijn of haar aanspraak op voorzieningen moet afhankelijk zijn van de behoeften van betrokkene in het individuele geval. Desalniettemin zijn bepaalde voorzieningen buiten toepassing verklaard. Dit zijn bepalingen die vanwege de aard van het ambt van waarnemend commissaris minder voor de hand liggen. Een voorbeeld daarvan is dat de plicht om de neveninkomsten te verrekenen, niet op de waarnemer van toepassing is.

In dit verband is ook de Regeling rechtspositie commissarissen van de Koning

aangepast. Een groot verschil tussen de Kroonbenoemde commissaris en de waarnemer is namelijk de verplichting van eerstgenoemde om zich te vestigen in de provincie. Deze plicht geldt niet voor de waarnemer.
De Kroonbenoemde commissaris moet zich zo snel mogelijk vestigen in de provincie. Vanwege deze woonplicht is de reis- en pensionkosten gemaximeerd op een termijn van één jaar na de benoeming; de verhuiskostenvergoeding (voor zowel de definitieve als de tijdelijke huisvesting) is gemaximeerd op een termijn van twee jaar na de benoeming.
Aangezien de woonplicht niet geldt voor waarnemers is deze maximering van de termijn voor deze categorie ongewenst. Het komt namelijk geregeld voor dat waarnemingen langer dan een jaar duren en dat de ambtsdragers behoefte (blijven) hebben aan genoemde voorzieningen. Daarom is in de desbetreffende artikelen deze maximering van de termijn van deze vergoedingen niet van toepassing verklaard op de waarnemer. Zij blijft wel gelden voor de Kroonbenoemde commissaris.

In paragraaf 4.1 van de circulaire van 26 oktober 2011, kenmerk 2011-2000466742, is onder andere ingegaan op de pensionkostenvergoeding. Daarbij is aangegeven dat het moet gaan om kosten voor een hotel of voor een ander tijdelijk verblijf. Wat betreft dit tijdelijk verblijf is (en was) bepalend dat het overbruggingskarakter en de overweging dat de tijdelijke huisvestingsvorm een financieel gunstiger alternatief is voor een hotel, tot uitdrukking komen in de aard van de voorziening. Het gaat om een bewoning die niet bedoeld is als permanente vestiging. Dit kan dus bij voorbeeld ook een appartement zijn dat de commissaris tijdelijk huurt in afwachting van het beschikbaar komen van de woning waarin hij of zij zich definitief wil vestigen. Nu voor de waarnemend commissaris de maximering van de termijn is opgeheven, kan het verblijf in een dergelijk appartement de jaargrens overschrijden. Gezien de aard van het ambt kan het doel van dit verblijf echter nog steeds worden aangemerkt als tijdelijk. De waarnemend commissaris wil zich namelijk niet in de provincie vestigen.
Om diezelfde reden zal de waarnemend commissaris ook geen beroep kunnen doen op de tegemoetkoming dubbele woonlasten. Eén van de vereisten is namelijk dat de woning waar betrokkene tot de benoeming woonde, kenbaar in de verkoop staat.

Deze wijziging in het Rechtspositiebesluit commissarissen van de Koning gaat met terugwerkende kracht in vanaf 15 september 2013. Hiermee is voldaan aan een toezegging van de minister van BZK aan de provincie Utrecht.

13. Vergoeding contributie beroepsverenigingen

Voor elke gedeputeerde en elk statenlid is er nu een grondslag geïntroduceerd waardoor in voorkomend geval de contributie van de beroepsverenigingen door de provincie aan hem of haar wordt vergoed. Voor deze beroepsgroepen bestaat nog weliswaar geen beroepsvereniging, maar dat zou wellicht in de toekomst anders kunnen zijn. De commissarissen zijn uitgezonderd omdat er voor hen niet alleen geen beroepsvereniging bestaat maar het, gezien hun positie en het zeer kleine aantal betrokkenen, ook niet voorstelbaar is dat die er zal komen.

Het gaat bij deze vergoeding om het lidmaatschap van een landelijke beroepsvereniging met professionaliseringsoogmerk. De formulering is algemeen; niet een opsomming van de huidige verenigingen.

Lid worden is de vrije keuze van betrokkene, maar als hij of zij lid wordt van zo'n vereniging, is de vergoeding geen discretionaire bevoegdheid van de provincie: wie kan aantonen dat hij of zij lid is, krijgt de contributie vergoed. Met het opnemen van een juridische grondslag worden politieke discussies in individuele gevallen voorkomen. Nu is voor een ieder duidelijk dat deze vergoeding onderdeel is van de bestuurskosten, niet van de onkostenvergoeding. Hier is geen wegingsmoment voor de provincie.

De formulering is zodanig dat de politieke ambtsdragers hun contributie ten laste van de provincie kunnen brengen. Het gaat tenslotte om de relatie tussen de beroepsvereniging en de politieke ambtsdrager; niet die tussen de beroepsvereniging en het bestuursorgaan. Dit kan als volgt plaatsvinden. De ambtsdrager is individueel lid van een beroepsvereniging. Deze vereniging stelt jaarlijks de hoogte van de contributie vast. Vervolgens ontvangt de ambtsdrager de factuur voor de contributie en laat betrokkene deze betalen door de provincie. Op deze wijze behoeft de beroepsvereniging geen aparte debiteurenadministratie bij te houden.

14. Voorkomen effecten samenloop vergoeding voor de werkzaamheden van statenleden met sociale zekerheidsuitkering

Op grond van artikel 11 van het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden golden voor staten- en commissieleden al bepalingen waarmee wordt voorkomen dat op basis van een werkloosheids- of arbeidsongeschiktheidsregeling kortingen worden doorgevoerd op de vergoeding voor de werkzaamheden. Deze bepalingen gaan ongewenste effecten tegen van de van toepassing zijnde verrekeningssystemen.

Gezien genoemde ongewenste effecten is het bij nader inzien niet gewenst dat de toepassing van dit artikel afhankelijk is van de toevalligheid of provinciale staten dit artikel hebben overgenomen in een verordening. Daarom is deze voorziening nu verplichtend vastgelegd. Inhoudelijk is er niets veranderd.

15. Tegemoetkoming kosten ziektekostenverzekering

Op grond van artikel 10 van het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden kon het statenlid bij verordening een tegemoetkoming in de ziektekostenverzekering ontvangen van €203,21 per jaar (2014). In lijn met het uitgangspunt om zoveel mogelijk verplichtend vast te stellen wat de voorwaarden zijn voor de toekenning van de vergoedingen, tegemoetkomingen of rechtspositionele voorzieningen, is hier de verordenende bevoegdheid geschrapt. Dit is nu een aanspraak.

In het tweede lid werd voor de indexering van genoemde tegemoetkoming verwezen naar de nominale eindejaarsuitkering van de sector Rijk. Deze nominale eindejaarsuitkering bestaat echter niet meer; zij is opgenomen in het schaalbedrag van de sector Rijk. Daarom is nu de indexatiebepaling van deze tegemoetkoming voor statenleden gekoppeld aan de salarisontwikkeling van de sector Rijk.

16. Schrappen bepaling kinderopvang

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de nog bestaande bepalingen in het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden te schrappen op grond waarvan bij verordening een bijdrage in de kinderopvangkosten kon worden verleend. Dit soort bepalingen zijn namelijk met ingang van 1 januari 2007 van rechtswege komen te vervallen. In het Belastingsplan 2007 is de Wet kinderopvang voor

kinderopvangkosten gewijzigd. Met ingang van 1 januari 2007 kreeg iedereen die inkomen ontvangt uit tegenwoordige arbeid, recht op een kinderopvangtoeslag. Dat betekende dat de politieke ambtsdragers recht kregen op de nieuwe kinderopvangtoeslag voor kinderopvangkosten.

17. Aspecten werkkostenregeling

Conform de fiscale wetgeving moet een netto-vergoeding worden gebruteerd als de provincie nog *niet* gekozen heeft voor de werkkostenregeling. Voor de (onkosten)vergoedingen waar deze brutering voor geldt, is een grondslag neergelegd in de rechtspositiebesluiten.

Is *wel* gekozen voor de werkkostenregeling dan kan de vergoeding netto worden verstrekt als deze is aangemerkt als eindheffingsbestanddeel en onderdeel uitmaakt van de zogenoemde vrije ruimte. Dit is als volgt uitgewerkt.
De vergoeding van de eventuele contributie van de beroepsvereniging is als zodanig aangemerkt in de desbetreffende rechtspositiebesluiten. De vergoeding van de ziektekostenpremie is aan te merken als loon maar nu die, zoals hier, afzonderlijk van het loon wordt toegekend en getoetst is aan het zogenoemde gebruikelijkheidscriterium, is de vergoeding aangewezen als eindheffingsbestanddeel binnen de werkkostenregeling.

Ook de vergoedingen voor scholing door de werkgever zijn onder de werkkostenregeling expliciet als eindheffingsbestanddeel aangewezen, maar voor deze vergoedingen bestaat een gerichte vrijstelling. Deze gerichte vrijstellingen zijn geen belast loon voor de ambtsdrager en gaan niet ten koste van de vrije ruimte. Gerichte vrijstellingen moeten echter wel zijn aangewezen als eindheffingsloon om vervolgens naast de vrije ruimte vrij van heffing verstrekt te kunnen worden.

De overige vergoedingen komen hiervoor niet in aanmerking. De vergoeding van de schade als gevolg van ziekte of een dienstongeval, en de schadeloosstelling ingeval van terugkomst uit het buitenland in verband met dringende redenen van dienstbelang, zijn aan te merken als schadevergoedingen. Zij vormen geen loon. De kosten die voortvloeien uit het Stelsel Bewaken en Beveiligen zijn voor rekening van de provincie en daarmee werkgeverskosten die niet tot het loon van de ambtsdrager worden gerekend.

De provincies hebben geen bevoegdheid om de vergoedingen of verstrekkingen voor de politieke ambtsdragers fiscaal anders te behandelen dan is bepaald in de rechtspositiebesluiten. De provincies zijn wel verplicht (omdat de provincie de inhoudingsplichtige is) de aanwijzing van de eindheffingsbestanddelen ook zelf te regelen.

18. Rectificatie vervangingsregeling zieke gedeputeerden

Een van de onderdelen van de vervangingsregeling zieke gedeputeerden is dat de onkostenvergoeding van de gedeputeerde die vervangen wordt, gedurende het tijdelijk verlof wordt gehalveerd. Op grond van het op 21 juni 2013 in het Staatsblad 2013, 222 gepubliceerde besluit zou ook dit onderdeel terugwerken tot en met 3 augustus 2011. Terugwerkende kracht wordt echter in principe slechts verleend aan begunstigende maatregelen. Een halvering van een vergoeding met terugwerkende kracht is daarom niet mogelijk. Deze halvering kon pas ingaan per 1 juli 2013, te weten het tijdstip van inwerkingtreding van het besluit.

In de circulaire naar aanleiding van dit besluit is destijds op dit punt al de aandacht gevestigd. Tevens is toen meegedeeld dat dit punt zo snel mogelijk gerectificeerd zou worden. Het is dus niet aannemelijk dat de niet bedoelde korting met terugwerkende kracht zal zijn toegepast. Mocht dit wel het geval zijn geweest dan is het redelijk dat deze korting wordt teruggedraaid. Slechts vanaf 1 juli 2013 kan zij formeel worden toegepast. Dit beogen de wijzigingen in artikel 8 van het Rechtspositiebesluit gedeputeerden.

19. Nadere informatie

Informatie die betrekking heeft op politieke ambtsdragers, kunt u vinden op de volgende internetsite: www.politiekeambtsdragers.nl. Op deze site vindt u alle actuele wet- en regelgeving, circulaires en brochures over politieke ambtsdragers voor het Rijk, de provincie, de gemeente, de provincie, de waterschappen en ook van het Koninkrijk en de BES-eilanden.

Voor eventuele nadere vragen kunt u ook contact opnemen met het ministerie van BZK via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

Hoogachtend,
de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
namens deze,

L.D.P. Lombaers
directeur Arbeidszaken Publieke Sector